

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

	Σελ.
A. ΔΙΚΑΙΟ - ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΙ	1
1. Τι είναι δίκαιο	1
2. Θετικό και φυσικό δίκαιο	2
3. Δίκαιο και ηθική	3
4. Δίκαιο - εθιμοτυπία - συναλλακτικά ήθη	4
5. Δίκαιο και πολιτική	4
6. Κλάδοι του δικαίου	6
B. ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	9
7. Έννοια πηγών του δικαίου	10
8. Πηγές του ελληνικού δικαίου	10
9. Πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές του δικαίου	10
10. Ειδικότερα ο νόμος	11
11. Ειδικότερα το έθιμο	12
12. Η νομολογία	13
13. Ειδικότερα η καλή πίστη, τα χρηστά και τα συναλλακτικά ήθη	15
14. Πηγές του ιδιωτικού δικαίου	16
Γ. Ο ΚΑΝΟΝΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	17
15. Έννοια και φύση του κανόνα δικαίου	17
16. Περιεχόμενο (δομή) του κανόνα δικαίου	18
17. Ο κανόνας δικαίου και η αξιολογική στάθμηση των συμφερόντων από το νομοθέτη - Το σύστημα του δικαίου	20
18. Κανόνας δικαίου και διάταξη νόμου	22
19. Είδη κανόνων δικαίου	22
20. Ιεράρχηση των κανόνων δικαίου	23
21. Συρροή κανόνων δικαίου	23
22. Εφαρμογή του κανόνα δικαίου	25
23. Η ερμηνεία των κανόνων δικαίου	26
24. Επίμετρο	30

II ΤΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΠΡΟΣΩΠΑ)

A. ΓΕΝΙΚΑ	33
25. Έννοια προσώπου - Ικανότητα δικαίου	33
26. Είδη προσώπων	34
B. ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	34
27. Ο άνθρωπος φυσικό πρόσωπο	34
28. Η εξατομίκευση του ανθρώπου - Καταστάσεις ή ιδιότητες του φυσικού προσώπου	36
29. Ειδικότερα η κατοικία	38
30. Άλλες καταστάσεις ή ιδιότητες του προσώπου	39
Γ. ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	40
i. Γενικά	40
31. Έννοια και φύση νομικού προσώπου	40
32. Η ικανότητα δικαίου του νομικού προσώπου	42
33. Είδη νομικών προσώπων	42
ii. Γενικές διατάξεις για τα νομικά πρόσωπα	43
34. Έκταση εφαρμογής	43
35. Σύσταση του νομικού προσώπου	43
36. Έδρα του νομικού προσώπου	43
37. Επωνυμία του νομικού προσώπου	43
38. Διοίκηση του νομικού προσώπου	43
39. Δικαιοπραξίες και αδικπραξίες του νομικού προσώπου	44
40. Τέλος του νομικού προσώπου	45
iii. Νομικά πρόσωπα του αστικού δικαίου	45
41. Γενικά	45
42. Το σωματείο	45
43. Το ίδρυμα	48
44. Επιτροπή εράνων	49
45. Η αστική εταιρία	49
46. Ενώσεις προσώπων που δεν αποτελούν νομικά πρόσωπα	49
47. Άλλα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου	50
Δ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	50
48. Γενικά	50
49. Το δικαίωμα της προσωπικότητας	51
50. Το περιεχόμενο του δικαιώματος της προσωπικότητας (οι συντελεστές - παράγοντες της προσωπικότητας)	52

51.	Η προσβολή της προσωπικότητας	52
52.	Η προστασία του δικαιώματος της προσωπικότητας	54
53.	Η (ειδική) προστασία των προϊόντων της διάνοιας	55
54.	Προστασία της προσωπικότητας πεθαμένου	55

III

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

A.	ΕΝΝΟΙΑ, ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ, ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	57
55.	Έννοια δικαιώματος	57
56.	Δικαίωμα και υποχρέωση - Βάρος	57
57.	Ο φορέας του δικαιώματος	58
58.	Το αντικείμενο του δικαιώματος	59
59.	Διάκριση του δικαιώματος από συγγενείς έννοιες	60
60.	Διακρίσεις των δικαιωμάτων	61
61.	Δικαίωμα και αξίωση	64
62.	Είδη αξιώσεων	64
63.	Αξίωση και αγωγή	65
B.	ΓΕΝΕΣΗ, ΚΤΗΣΗ, ΑΛΛΟΙΩΣΗ, ΑΠΩΛΕΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ	65
64.	Γένεση δικαιώματος	65
65.	Κτήση δικαιώματος	66
66.	Αλλοίωση δικαιώματος	67
67.	Απώλεια δικαιώματος	68
Γ.	ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ	69
68.	Εξουσία, μορφές και υποκείμενο ασκήσεως του δικαιώματος - Η δικαιοκτησία	69
69.	Σύγκρουση δικαιωμάτων	70
70.	Συρροή δικαιωμάτων - Συρροή αξιώσεων	71
71.	Η κατάχρηση δικαιώματος	71
72.	Η αποδυνάμωση του δικαιώματος	73
73.	Θεσμική κατάχρηση και κατάχρηση θεσμού	74
Δ.	Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ	74
74.	Ένδικη προστασία του δικαιώματος	74
75.	Αυτοδύναμη προστασία των δικαιωμάτων	76

IV ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

A. ΓΕΝΙΚΑ	79
76. Η πράξη δικαίου και η ικανότητα «προς το πράττειν»	79
77. Κατηγορίες πράξεων δικαίου	79
78. Διακρίσεις των δίκαιων πράξεων	80
B. Η ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ	80
i. Έννοια και είδη δικαιοπραξίας	80
79. Έννοια δικαιοπραξίας	81
80. Είδη δικαιοπραξιών - Δικαιοπρακτική ελευθερία	81
ii. Προαπαιτούμενα της δικαιοπραξίας	84
81. Προαπαιτούμενα της δικαιοπραξίας	84
82. Η δικαιοπρακτική ικανότητα	85
83. Η δήλωση της βουλήσεως	87
84. Είδη δηλώσεως βουλήσεως	88
85. Ειδικότερα η τυπική και άτυπη δήλωση	89
86. Διάσταση δηλώσεως και βουλήσεως (γενικά)	91
87. Η εικονικότητα	92
88. Η πλάνη	93
89. Τα ελαττώματα της βουλήσεως	95
iii. Περιεχόμενο της δικαιοπραξίας	95
90. Γενικά	95
91. Δικαιοπραξίες απαγορευμένες	96
92. Δικαιοπραξίες αντικείμενες στα χρηστά ήθη	97
93. Αισχροκερδείς δικαιοπραξίες	97
iv. Η κατάρτιση της συμβάσεως	98
94. Τα στάδια καταρτίσεως της συμβάσεως	99
95. Η σύναψη της συμβάσεως	100
v. Πρόσθετοι όροι σε δικαιοπραξία (αίρεση και προθεσμία)	101
96. Η λειτουργία της αιρέσεως και της προθεσμίας	101
97. Η αίρεση. Έννοια και διακρίσεις	102
98. Η λειτουργία της αιρέσεως	104
99. Η προθεσμία	107
vi. Η μη αυτοπρόσωπη κατάρτιση της δικαιοπραξίας	107
100. Έννοια και είδη αντιπροσωπεύσεως	107
101. Η άμεση αντιπροσώπευση	108
102. Η πληρεξουσιότητα	110
vii. Η συγκατάθεση σε δικαιοπραξία (συναίνεση και έγκριση)	112
103. Έννοια και είδη συγκαταθέσεως	112

104.	Η συναίνεση	112
105.	Η έγκριση	113
106.	Διάθεση δικαιώματος από μη δικαιούχο	113
viii.	Ερμηνεία της δικαιοπραξίας	114
107.	Γενικά	114
108.	Η ερμηνεία των δικαιοπραξιών	114
ix.	Ακυρότητα και ακυρωσία της δικαιοπραξίας	115
109.	Η παθολογία της δικαιοπραξίας γενικά	115
110.	Ανυπόστατες δικαιοπραξίες	116
111.	Ανενεργές δικαιοπραξίες	116
112.	Άκυρες δικαιοπραξίες	116
113.	Ακυρώσιμες δικαιοπραξίες	118
114.	Συρροή ακυρότητας και ακυρωσίας	119
Γ.	Η ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ	119
115.	Διακρίσεις των άδικων πράξεων	119
116.	Ειδικότερα η αστική άδικη πράξη	120
117.	Έννοια αδικήματος	121
118.	Στοιχεία του αδικήματος κατά την ΑΚ 914	121
118Α.	Ειδικότερα το υπαίτιο της συμπεριφοράς	122
119.	Ειδικότερα το παράνομο	125
120.	Στοιχεία του αδικήματος κατά την 919 ΑΚ	126
121.	Αδικοπραξίες νομικών προσώπων	127
122.	Ειδικές περιπτώσεις αδικοπραξιών	128
123.	Συνέπειες της αδικοπραξίας	128
124.	Συρροή αδικοπρακτικής και δικαιοπρακτικής ευθύνης	129
Δ.	Η ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΟΥ (ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ)	129
125.	Γενικά	129
126.	Δικαιολογία της δεσμεύσεως του προσώπου	130
127.	Η αστική ευθύνη (γενικά)	130
128.	Ευθύνη του προσώπου για αλλότριες πράξεις	131

V

ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

A.	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	133
129.	Οικογένεια	133
130.	Συγγένεια	134
131.	Βαθμοί συγγένειας	136

132.	Οικογενειακό Δίκαιο	137
133.	Οι οικογενειακές σχέσεις	138
134.	Τα οικογενειακά δικαιώματα	138
135.	Γενικές αρχές του Οικογενειακού Δικαίου	139
B.	Ο ΓΑΜΟΣ	140
i.	Η σύναψη του γάμου	140
136.	Η μνηστεία	141
137.	Έννοια γάμου	142
138.	Αρχές του δικαίου του γάμου	142
139.	Προϋποθέσεις της συνάψεως του γάμου	142
140.	Η σύναψη του γάμου	144
141.	Ελαττωματικός γάμος (γενικά)	145
142.	Ο ανυπόστατος γάμος	145
143.	Ο άκυρος γάμος	147
144.	Ο ακυρώσιμος γάμος	148
145.	Ο νομιζόμενος γάμος	148
ii.	Αποτελέσματα του γάμου ως προς τους συζύγους	149
146.	Προσωπικές και περιουσιακές σχέσεις των συζύγων	149
α.	Προσωπικές σχέσεις	150
147.	Η υποχρέωση συμβιώσεως	150
148.	Ρύθμιση του συζυγικού βίου	150
149.	Επώνυμο των συζύγων	151
150.	Αντιμετώπιση οικογενειακών αναγκών	152
151.	Οικογενειακή στέγη	153
152.	Διακοπή της συμβιώσεως	153
β.	Περιουσιακές σχέσεις	153
153.	Τα συστήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων	153
154.	Διαχείριση της περιουσίας του ενός συζύγου από τον άλλο	155
155.	Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα	155
156.	Το σύστημα της κοινοκτημοσύνης	157
iii.	Η λύση του γάμου	158
157.	Τρόποι λύσεως του γάμου	158
158.	Το διαζύγιο (γενικά)	159
α.	Το κατά αντιδικία διαζύγιο	161
159.	Οι λόγοι διαζυγίου	161
160.	Ειδικότερα ο ισχυρός κλονισμός	162
161.	Ειδικότερα η τετραετής διάσταση	164
162.	Το δικαίωμα διαζεύξεως	164
163.	Διαδικασία διαζυγίου	165
β.	Το συναινετικό διαζύγιο	166

164. Το συναινετικό διαζύγιο / Η συναινετική λύση του γάμου	166
<i>γ. Αποτελέσματα του διαζυγίου</i>	167
165. Αποτελέσματα του διαζυγίου	167
Γ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ	169
i. Γενικά	169
166. Η διαμόρφωση της σχέσεως γονέως και τέκνου κατά το νέο δίκαιο (ν. 1329/1983)	169
167. Η ίδρυση της σχέσεως γονέα και τέκνου	171
ii. Ειδικότερα η πατρότητα	171
168. Συναγωγή της πατρότητας από το γάμο	171
169. Ίδρυση της πατρότητας με αναγνώριση (Σχέση πατέρα και τέκνου γεννημένου χωρίς γάμο)	173
iii. Περιουσιακές και προσωπικές σχέσεις γονέων και τέκνων	176
170. Περιουσιακές σχέσεις γενικά	176
171. Προσωπικές σχέσεις	176
172. Η γονική μέριμνα	178
173. Ειδικότερα η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου	181
174. Ειδικότερα η γονική διοίκηση της περιουσίας του τέκνου	182
Δ. ΥΙΟΘΕΣΙΑ	183
175. Έννοια, σημασία, ρύθμιση, φύση	183
i. Υιοθεσία ανηλίκων	184
176. Προϋποθέσεις	184
177. Διαδικασία	185
178. Ελαττωματικότητα υιοθεσίας	186
179. Αποτελέσματα της υιοθεσίας	186
180. Λύση της υιοθεσίας	187
ii. Υιοθεσία ενηλίκων	188
181. Προϋποθέσεις	188
182. Διαδικασία	188
183. Άλλα θέματα	188
Ε. ΔΙΑΤΡΟΦΗ	189
184. Γενικά	189
185. Υποχρέωση και δικαίωμα διατροφής	189
186. Διατροφή μεταξύ ανιόντων και κατιόντων	190
187. Διατροφή μεταξύ αδελφών	191
188. Διατροφή άγαμης μητέρας	192
189. Διατροφή μητέρας κυοφορούμενου κληρονόμου	192

ΣΤ. ΟΙΟΝΕΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	192
190. Γενικά	192
191. Επιτροπεία ανηλίκων	194
192. Δικαστική συμπαράσταση	195
193. Αναδοχή ανηλίκου	196
194. Ακουσία νοσηλεία	196
194α. Δικαστική επιμέλεια ξένων υποθέσεων	197
Z. ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΥΜΒΙΩΣΕΩΣ	197
195. Έννοια, νομική φύση, αρχές	197
195α. Προϋποθέσεις συνάψεως	198
195β. Σύναψη του συμφώνου	199
195γ. Ελαττωματικό σύμφωνο	200
195δ. Προσωπικές σχέσεις	200
195ε. Περιουσιακές σχέσεις	201
195στ. Μέτρο ευθύνης	201
195ζ. Θέματα παραγραφής	201
195η. Σχέσεις με τέκνα	201
195θ. Επώνυμο τέκνων	202
195ι. Γονική μέριμνα	202
195ια. Λύση του συμφώνου	202

VI

ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	203
196. Περιουσία	203
197. Οι περιουσιακές σχέσεις	204
198. Αρχές του δικαίου της περιουσίας	205
B. ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΜΕ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ (ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ)	206
i. Τα πράγματα	206
199. Έννοια πράγματος	206
200. Ειδικές μορφές εμφανίσεως πραγμάτων	207
201. Ομάδα πραγμάτων	207
202. Διακρίσεις των πραγμάτων	208
203. Συστατικά	210
204. Παραρτήματα	213
205. Καρποί, ωφελήματα	213
ii. Νομή και κατοχή	214

206. Τα δύο συστήματα ρυθμίσεως των εμπράγματων σχέσεων	214
207. Έννοια νομής και κατοχής	214
208. Φύση νομής και κατοχής	215
209. Υποκείμενο και αντικείμενο της νομής και κατοχής	215
210. Είδη νομής και κατοχής	216
211. Συγγενείς έννοιες	217
212. Κτήση νομής και κατοχής	218
213. Ειδικότερα η παράδοση της νομής και τα υποκατάστατά της	219
214. Κτήση νομής και κατοχής με αντιπρόσωπο	221
215. Κτήση με κληρονομική διαδοχή	221
216. Άσκηση νομής και κατοχής	221
217. Απώλεια νομής (και κατοχής)	222
218. Προστασία νομής (και κατοχής)	222
iii. Το εμπράγματο δικαίωμα	224
219. Έννοια του εμπράγματος δικαιώματος	224
220. Το περιεχόμενο του εμπράγματος δικαιώματος	225
221. Περιορισμοί του εμπράγματος δικαιώματος	225
222. Υποκείμενο και αντικείμενο του εμπράγματος δικαιώματος	225
223. Κτήση και απώλεια του εμπράγματος δικαιώματος	226
224. Σύγκρουση εμπραγμάτων δικαιωμάτων	226
225. Διακρίσεις των εμπραγμάτων δικαιωμάτων	226
226. Προστασία των εμπραγμάτων δικαιωμάτων	227
227. Αρχές που διέπουν τα εμπράγματα δικαιώματα	228
228. Νομή, κατοχή, και εμπράγματο δικαίωμα	230
229. Εμπράγματο δικαίωμα ή εμπράγματη σχέση	230
iv. Η κυριότητα	231
230. Έννοια κυριότητας	231
231. Οι περιορισμοί της κυριότητας	231
232. Είδη κυριότητας	232
233. Κτήση της κυριότητας (γενικά)	233
234. Μεταβίβαση κυριότητας κινητού	234
235. Μεταβίβαση κυριότητας ακινήτου	235
236. Η χρησικτησία	235
237. Απώλεια της κυριότητας	236
238. Προστασία της κυριότητας	237
v. Οι δουλείες	238
239. Έννοια και είδη δουλειών	238
240. Οι πραγματικές δουλείες	239
241. Οι προσωπικές δουλείες	241
242. Η επικαρπία (γενικά)	241
243. Ειδικότερα η επικαρπία πράγματος	242

244.	Άλλα είδη επικαρπίας	244
245.	Η οίκηση	244
246.	Οι περιορισμένες προσωπικές δουλείες	244
vi.	Ενέχυρο και υποθήκη	245
247.	Η εμπράγματη ασφάλεια (γενικά)	245
α.	Ενέχυρο	247
248.	Έννοια, είδη, ορολογία	247
249.	Σύσταση του ενεχύρου	248
250.	Ειδικά θέματα	249
251.	Δικαιώματα του ενεχυρούχου δανειστή	250
252.	Προστασία του ενεχύρου	250
253.	Απόσβεση ενεχύρου	250
254.	Το «εναλλασσόμενο» ενέχυρο	250
β.	Υποθήκη	251
255.	Έννοια, ρύθμιση, ορολογία	251
256.	Σύσταση της υποθήκης	252
257.	Δικαιώματα του ενυπόθηκου δανειστή	254
258.	Προστασία υποθήκης	254
259.	Κατάργηση (άρση) της υποθήκης	254
γ.	Προσημείωση υποθήκης	255
260.	Έννοια, φύση και λειτουργία της προσημείωσης	255
261.	Σύσταση και σχέσεις	256
262.	Τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη	256
263.	Η προσημείωση κατά την αναγκαστική εκτέλεση	257
264.	Απόσβεση της προσημείωσης	257
264α.	Εξάλειψη της προσημείωσης	258
vii.	Δημοσιότητα των εμπράγματων σχέσεων	258
265.	Η αρχή της δημοσιότητας	258
Γ.	ΕΝΟΧΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	260
i.	Η ενοχική σχέση γενικά	260
266.	Έννοια ενοχικής σχέσεως	260
267.	Γενεσιουργοί λόγοι των ενοχών	262
268.	Ενοχή και ευθύνη	262
269.	Διάκριση από συγγενείς έννοιες	263
270.	Η παροχή	264
271.	Η σχετικότητα της ενοχής	266
272.	Το Ενοχικό Δίκαιο	267
ii.	Οι συμβατικές ενοχικές σχέσεις	268
273.	Γενικά	268
274.	Είδη υποσχετικών συμβάσεων	269

<i>α. Οι επώνυμες συμβάσεις</i>	271
275. Επισκόπηση των επώνυμων συμβάσεων (γενικά)	271
276. Συμβάσεις αναφερόμενες στη μεταβίβαση δικαιώματος	271
277. Συμβάσεις αναφερόμενες στην παραχώρηση της χρήσεως πράγματος	273
278. Συμβάσεις αναφερόμενες στην παροχή υπηρεσιών	275
279. Συμβάσεις αναφερόμενες στην επιδίωξη κοινού σκοπού	278
280. Συμβάσεις αναφερόμενες στην ενίσχυση ενοχής	278
<i>β. Συμβάσεις υπέρ και σε βάρος τρίτου</i>	279
281. Γενικά	279
282. Έννοια και είδη συμβάσεως υπέρ τρίτου. Οι σχέσεις	279
283. Η μη γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου	280
284. Η γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου	282
285. Η σύμβαση σε βάρος τρίτου	283
<i>γ. Ενδοσυμβατική ευθύνη</i>	283
286. Η ευθύνη στις συμβατικές ενοχικές σχέσεις	283
<i>iii. Οι εξωσυμβατικές ενοχικές σχέσεις</i>	284
<i>α. Η αδικοπραξία</i>	284
287. Αδικοπραξία και αδικοπρακτική ευθύνη	284
288. Το πρόβλημα της συρροής ενδοσυμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης	284
<i>β. Αδικαιολόγητος πλουτισμός</i>	285
289. Έννοια, φύση, ρύθμιση	285
290. Αμεσότητα της περιουσιακής μετακινήσεως. Αιτιώδης συνάφεια μεταξύ ωφέλειας και απώλειας	287
291. Επικουρικότητα της αξιώσεως αδικαιολόγητου πλουτισμού	288
292. Άσκηση της αξιώσεως αδικαιολόγητου πλουτισμού	289
293. Ευθύνη του λήπτη	290
294. Επί μέρους αξιώσεις αδικαιολόγητου πλουτισμού	291
295. Αδικαιολόγητος πλουτισμός σε τριμερείς σχέσεις	292
<i>iv. Η εκπλήρωση της ενοχής</i>	293
<i>α. Η εκπλήρωση της ενοχής γενικά</i>	293
296. Γενικά	293
297. Μερική εκπλήρωση	294
298. Εκπλήρωση από τρίτον	295
299. Το δικαίωμα προσφοράς και υποκαταστάσεως	295
300. Το δικαίωμα επισχέσεως	297
300Α. Η ένσταση του μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος	298
<i>β. Ο βοηθός εκπληρώσεως</i>	299
301. Βασικές έννοιες	299
302. Η σχέση βοηθού εκπληρώσεως	300

303.	Συμπεριφορά του βοηθού κατά την εκπλήρωση της παροχής	301
304.	Πρόκληση ανωμαλίας στην εξέλιξη της ενοχής κ.λπ.	302
305.	Σχέσεις μερών	303
γ.	Τρόποι εκπληρώσεως	303
306.	Η καταβολή	303
307.	Δόση αντί καταβολής	305
308.	Υπόσχεση αντί καταβολής	305
309.	Δημόσια κατάθεση	305
310.	Ανανέωση	306
311.	Συμψηφισμός	306
δ.	Αυατότητες εξασφάλισης της εκπληρώσεως της ενοχής	307
312.	Γενικά	307
313.	Αρραβώνας	308
314.	Ποινική ρήτρα	310
ν.	Ανώμαλη εξέλιξη της ενοχής	311
315.	Γενικά	311
316.	Γενικές αρχές της ρυθμίσεως	313
317.	Υπερημερία του οφειλέτη	313
318.	Αδυναμία παροχής	316
319.	Η πλημμελής εκπλήρωση της παροχής	320
320.	Η υπερημερία του δανειστή	321
321.	Οριακές περιπτώσεις μεταξύ αδυναμίας και υπερημερίας δανειστή	322
322.	Η απρόοπτη μεταβολή των συνθηκών	324
vi.	Η μεταβίβαση της ενοχής	325
323.	Γενικά	325
324.	Η εκχώρηση	325
325.	Αναδοχή χρέους	327
326.	Μεταβίβαση περιουσίας και σωρευτική αναδοχή	329
327.	Μεταβίβαση (ανάληψη) ενοχικής σχέσεως	329
vii.	Η απόσβεση της ενοχής	330
328.	Γενικά	330
329.	Άφεση χρέους	330
330.	Σύγχυση	330
331.	Υπαναχώρηση	331
332.	Καταγγελία	331
viii.	Ειδικότερα ορισμένα είδη ενοχών	332
333.	Ενοχές είδους και γένους	332
334.	Διαζευκτική ενοχή - Διαζευκτική ευχέρεια	334
335.	Η χρηματική ενοχή	335
336.	Νομιναλιστική αρχή και υποτίμηση του νομίσματος	336
337.	Χρηματική ενοχή σε ξένο νόμισμα	338

338.	Τόκος	338
339.	Ενοχές με περισσότερα υποκείμενα (πολυπρόσωπες ενοχές)	339
340.	Αποζημίωση (γενικά)	340
341.	Ειδικότερα η ζημία	341
342.	Ειδικότερα ο νόμιμος λόγος ευθύνης	344
343.	Ειδικότερα η αιτιώδης συνάφεια	345
344.	Ειδικά θέματα αποζημίωσης	347
345.	Η ενοχή προς χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης	350
346.	Περισσότεροι υπόχρεοι σε αποζημίωση	350
Δ. ΟΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ		
	ΜΕΤΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ	352
i.	Η κληρονομική διαδοχή γενικά	352
347.	Έννοια της κληρονομικής διαδοχής	352
348.	Τα υποκείμενα της κληρονομικής διαδοχής	353
349.	Το αντικείμενο της κληρονομικής διαδοχής	354
350.	Είδη της κληρονομικής διαδοχής	354
351.	Το κληρονομικό δικαίωμα	355
352.	Το Κληρονομικό Δίκαιο	355
353.	Συγκρουόμενα συμφέροντα και γενικές αρχές του Κληρονομικού Δικαίου	356
ii.	Κληρονομική διαδοχή εκ διαθήκης	357
354.	Η ελευθερία του διατιθέναι και οι περιορισμοί της	357
355.	Οι αρχές της κληρονομικής διαδοχής εκ διαθήκης	358
356.	Έννοια και περιεχόμενο διαθήκης	358
357.	Η (αν)ικανότητα για σύνταξη διαθήκης	360
358.	Συνέπεια της ανικανότητας για σύνταξη διαθήκης	360
359.	Ο τύπος των διαθηκών (γενικά)	361
360.	Ειδικότερα η ιδιόγραφη διαθήκη	362
361.	Ειδικότερα η δημόσια διαθήκη	365
362.	Ειδικότερα η μυστική διαθήκη	366
363.	Ειδικότερα οι έκτακτες διαθήκες	366
364.	Δημοσίευση της διαθήκης	367
365.	Προϋποθέσεις εγκυρότητας της διαθήκης	367
366.	Ερμηνεία των διαθηκών	368
367.	Ανάκληση διαθήκης	368
368.	Περιεχόμενο διαθήκης	369
369.	Οι ρήτρες εκπτώσεως	373
iii.	Κληρονομική διαδοχή εξ αδιαθέτου	373
370.	Γενικά	373
371.	Η ρύθμιση της εξ αδιαθέτου διαδοχής	374

372. Το σύστημα των γενεών. «Ρίζα»	374
373. Αφηρημένη ή ενδεχόμενη ή σύγχρονη κλήση όλων των τάξεων των εξ αδιαθέτου κληρονόμων	378
374. Ειδικότερα η πρώτη τάξη	379
375. Ειδικότερα η δεύτερη τάξη	382
376. Ειδικότερα η τρίτη τάξη	385
377. Ειδικότερα η τέταρτη τάξη	387
378. Ειδικότερα η πέμπτη και η έκτη τάξη	388
379. Το κληρονομικό δικαίωμα του συζύγου	388
iv. Η αναγκαστική κληρονομική διαδοχή (νόμιμη μοίρα)	389
380. Έννοια, φύση και λειτουργία της αναγκαστικής διαδοχής	389
381. Οι τάξεις της αναγκαστικής διαδοχής	390
382. Το ποσοστό της νόμιμης μοίρας	391
383. Οι περιορισμοί της νόμιμης μοίρας	392
384. Προστασία της νόμιμης μοίρας	393
385. Η στέρηση της νόμιμης μοίρας (αποκλήρωση)	394
386. Κατάλειψη της νόμιμης μοίρας	394
v. Η περιέλευση της κληρονομίας στον κληρονόμο - Σχέσεις μεταξύ συγκληρονόμων	395
387. Γενικά	395
388. Προσωρινή και οριστική κτήση της κληρονομίας. - Αποδοχή	396
389. Αναίρεση της κτήσεως της κληρονομίας	398
390. Η σχολάζουσα κληρονομία - Μη ανεύρεση του κληρονόμου	400
391. Σχέσεις μεταξύ συγκληρονόμων	401
vi. Προστασία του κληρονόμου	406
392. Προστασία του κληρονόμου ως δικαιούχου των δικαιωμάτων της κληρονομίας	406
393. Προστασία του κληρονομικού δικαιώματος. Περί κλήρου αγωγή	407
vii. Το κληρονομητήριο	408
394. Έννοια κληρονομητηρίου	408
395. Σημασία του θεσμού	408
396. Το τεκμήριο που δημιουργεί το κληρονομητήριο	409
397. Η δημόσια πίστη του κληρονομητηρίου	409
viii. Σχέσεις του κληρονόμου με τους κληρονομικούς δανειστές	409
398. Γενικά	409
399. Έννοια της δικαστικής εκκαθάρισεως	410
400. Η υπεγγύτητα της προσωπικής περιουσίας του κληρονόμου	410
ix. Εκτελεστής διαθήκης	410
401. Έννοια	410
402. Είδη εκτελεστών διαθήκης	411
403. Εκτελεστής διαθήκης με διατάξεις υπέρ κοινωφελών σκοπών	411

x. Κληρονομικό καταπίστευμα	411
404. Γενικά	411
405. Η σύσταση του καταπιστεύματος	412
406. Η επαγωγή του καταπιστεύματος	413
407. Αποδοχή και αποποίηση του καταπιστεύματος	414
408. Η θέση του καταπιστευματοδόχου πριν από και μετά την επαγωγή του καταπιστεύματος	414
409. Η θέση του βεβαρημένου πριν από και μετά την επαγωγή του καταπιστεύματος	414
xi. Κληροδοσία	415
410. Έννοια - Ορολογία	415
411. Λειτουργία της κληροδοσίας	415
412. Ρύθμιση της κληροδοσίας	416
413. Σύσταση της κληροδοσίας	416
414. Αποδοχή και αποποίηση της κληροδοσίας. - Το δικαίωμα του κληροδόχου	416
415. Υποκληροδοσία - Μετακληροδοσία	417
xii. Τρόπος	417
416. Έννοια	417
417. Ρύθμιση	418
418. Τρόπος υπέρ κοινωφελούς σκοπού	418
xiii. Δωρεά αιτία θανάτου	418
419. Έννοια - Χαρακτηριστικά	418
420. Νομική φύση	419
421. Ρύθμιση	419
422. Λειτουργία της αιρέσεως στη δωρεά αιτία θανάτου	420

VII Ο ΧΡΟΝΟΣ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

i. Γενικά	421
423. Γενικά	421
424. Ο υπολογισμός του χρόνου	421
425. Ο προσδιορισμός του χρόνου	421
ii. Προθεσμίες	422
426. Έννοια και σημασία της ρυθμίσεως	422
427. Είδη προθεσμιών	422
428. Έναρξη και λήξη της προθεσμίας	422
iii. Η παραγραφή	423
429. Έννοια και δικαιολογία παραγραφής	423
430. Αντικείμενο της παραγραφής	423

431. Ο χρόνος παραγραφής	424
432. Αναστολή της παραγραφής	424
433. Διακοπή της παραγραφής	425
434. Συνέπειες της παραγραφής	425
iv. Η αποσβεστική προθεσμία	426
435. Έννοια	426
436. Διάκριση από συγγενείς έννοιες	426
437. Αντικείμενο της αποσβεστικής προθεσμίας	426
438. Είδη αποσβεστικής προθεσμίας	426
439. Ρύθμιση της αποσβεστικής προθεσμίας	427
440. Συνέπεια της αποσβεστικής προθεσμίας	427

VIII

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΛΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	435
B. ΤΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΠΡΟΣΩΠΑ)	439
Γ. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ	453
Δ. ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	463
E. ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	495
ΣΤ. ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	513
<i>α. Εμπράγματατες σχέσεις .....</i>	<i>513</i>
<i>β. Ενοχικές σχέσεις .....</i>	<i>525</i>
<i>γ. Περιουσιακές σχέσεις του προσώπου μετά το θάνατό του .....</i>	<i>539</i>
Z. Ο ΧΡΟΝΟΣ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ	555
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	559